

به نام او

استانداردهای اعتباربخشی دانشگاه‌های تخصصی

مقدمه

این سند به عنوان چارچوب اولیه برای اعتباربخشی دانشگاه‌های تربیت‌کننده دستیار در جمهوری اسلامی ایران تدوین شده است. این استانداردها در دو سطح پایه و پیشرفته (ارتقای کیفیت) تنظیم شده‌اند تا علاوه بر تأمین حداقل الزامات آموزشی، مسیر بهبود و توسعه کیفی را نیز مشخص کنند.

۱. حاکمیت و رهبری

استانداردهای پایه

- دانشگاه باید دارای ساختار مدیریتی مشخص برای نظارت بر برنامه‌های دستیاری باشد.
- تعهد دانشگاه به آموزش تخصصی باید در اسناد راهبردی آن مشخص باشد.
- کمیته‌های نظارتی و اجرایی برای پایش کیفیت آموزش تخصصی باید تشکیل شود.

استانداردهای پیشرفته

- دانشگاه باید دارای نظام تصمیم‌گیری مبتنی بر داده برای بهبود آموزش تخصصی باشد.
- برنامه‌های دستیاری باید دارای مشارکت فعال اساتید، دستیاران و مدیران آموزشی در فرآیندهای تصمیم‌گیری باشند.

۲. کمیته آموزش پزشکی تخصصی دانشکده پزشکی

۱. حاکمیت و مسئولیت‌ها

۱.۱. تشکیل و نقش‌ها

- کمیته آموزش پزشکی تخصصی باید به عنوان یک نهاد نظارتی و سیاست‌گذار برای برنامه‌های دستیاری در سطح دانشکده پزشکی ایجاد شود.
- این کمیته مستقیماً به معاون آموزش پزشکی تخصصی دانشکده پزشکی گزارش می‌دهد.

۱.۲. مسئولیت‌های کلی

- بررسی و تصویب برنامه‌های جدید دستیاری: نظارت بر راه‌اندازی، گسترش یا تغییر برنامه‌های دستیاری.
- پایش کیفیت برنامه‌ها: ارزیابی سالانه برنامه‌های دستیاری بر اساس استانداردهای اعتباربخشی و گزارش‌های نظارتی.
- تضمین محیط یادگیری مناسب: نظارت بر ساعات کار دستیاران، حمایت از رفاه آن‌ها، و اطمینان از رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای.

۴. **پایش عملکرد اعضای هیئت علمی و دستیاران:** بررسی بازخوردهای آموزشی و عملکرد اعضای هیئت علمی در آموزش دستیاران.

۳. **پایش و بهبود کیفیت**

۳.۱. **ارزیابی مستمر برنامه‌ها**

۱. کمیته باید شاخص‌های عملکردی برنامه‌های دستیاری را تعیین کند.
۲. برنامه‌های دارای ضعف آموزشی باید تحت نظارت و اصلاح قرار گیرند.

۳.۲. **گزارش‌های سالانه**

۱. هر برنامه دستیاری باید یک گزارش سالانه شامل نقاط قوت، چالش‌ها، و برنامه‌های بهبود ارائه دهد.

۴. **حمایت از دستیاران**

۴.۱. **رفاه و حمایت آموزشی**

۱. کمیته باید ساز و کارهای حمایتی از دستیاران در مواجهه با مشکلات حرفه‌ای و آموزشی را فراهم کند.
۲. پایش میزان کار، خستگی و سلامت روانی دستیاران بر عهده این کمیته باشد.

۴.۲. **پیگیری شکایات و مشکلات دستیاران**

۱. ایجاد یک کانال رسمی برای بیان مشکلات آموزشی، فشار کاری، یا رفتارهای نادرست.
۲. بررسی و حل اختلافات آموزشی میان دستیاران و مدیران برنامه‌ها.

۵. **هماهنگی با فرآیندهای اعتباربخشی**

۵.۱. **نظارت بر اجرای استانداردهای اعتباربخشی**

۱. کمیته باید به عنوان مرجع هماهنگ‌کننده فرآیندهای اعتباربخشی برنامه‌های دستیاری در دانشکده پزشکی عمل کند.

۵.۲. **تعامل با نهادهای اعتباربخشی ملی**

۱. نمایندگان کمیته باید در ارتباط مستمر با دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی وزارت بهداشت باشند.

۲. **ترکیب اعضا**

برای اطمینان از عملکرد مؤثر کمیته، ترکیب آن باید متشکل از افراد کلیدی در آموزش تخصصی پزشکی باشد. ترکیب اعضای کمیته با توضیحات مربوط به هر عضو ارائه می‌شود:

۱. اعضای ثابت (دارای حق رأی)

این اعضا به طور ثابت در کمیته حضور دارند و مسئولیت تصمیم‌گیری در مورد سیاست‌ها و فرآیندهای آموزشی را بر عهده دارند.

۱. معاون آموزش پزشکی تخصصی دانشکده پزشکی (رئیس کمیته)
۲. مدیر دفتر اعتباربخشی و بهبود کیفیت آموزش تخصصی
۳. مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی
۴. دو نفر از مسئولان برنامه‌های دستیاری (چرخشی، هر دو سال یک‌بار تغییر می‌کنند)
۵. یک عضو هیئت علمی بالینی با تجربه در آموزش تخصصی (انتخاب بر اساس شایستگی‌های آموزشی)
۶. یک نماینده از دستیاران پزشکی (منتخب دستیاران، دوره عضویت یک‌ساله)
۷. یک نماینده از بیمارستان‌های آموزشی اصلی دانشکده (ترجیحاً معاون آموزشی بیمارستان‌های آموزشی بزرگ)

۲. اعضای مشورتی (بدون حق رأی)

این اعضا به صورت مشورتی در جلسات حضور دارند و بسته به موضوع جلسه، دعوت می‌شوند.

۱. رئیس کمیته اخلاق پزشکی دانشکده پزشکی (در جلسات مرتبط دعوت می‌شود)
۲. مسئول امور رفاهی و سلامت روانی دستیاران (در صورت وجود واحد مربوطه در دانشکده)
۳. یک کارشناس ارشد آموزش پزشکی یا اعتباربخشی (به عنوان دبیر کمیته)

۳. نحوه انتخاب و مدت عضویت اعضا

۱. اعضای ثابت کمیته برای دوره‌های دو ساله منصوب می‌شوند و امکان تمدید عضویت آن‌ها وجود دارد.
۲. نماینده دستیاران به صورت سالانه از طریق رأی‌گیری بین دستیاران انتخاب می‌شود.
۳. مسئولان برنامه‌های دستیاری به صورت چرخشی هر دو سال یک‌بار تغییر می‌کنند.

۳. منابع و زیرساخت‌ها

استانداردهای پایه

۱. دستیاران باید به امکانات آموزشی کافی مانند بیمارستان‌های آموزشی، آزمایشگاه‌های تخصصی، و مراکز مهارت‌های بالینی دسترسی داشته باشند.
۲. نسبت اعضای هیئت علمی به دستیاران باید متناسب با استانداردهای آموزشی باشد.
۳. دانشگاه باید دارای سیستم فناوری اطلاعات برای مدیریت آموزش و ارزیابی دستیاران باشد.

استانداردهای پیشرفته

۱. دانشگاه باید در توسعه زیرساخت‌های آموزشی نوین، از جمله سیستم‌های شبیه‌سازی بالینی، سرمایه‌گذاری کند.

۲. همکاری بین‌بخشی با سایر مراکز آموزشی و بیمارستان‌های معتبر جهت ارتقای کیفیت آموزش باید تسهیل شود.

۴. برنامه‌های آموزشی و ارزیابی یادگیری

استانداردهای پایه

۱. برنامه‌های آموزشی باید بر اساس نیازهای ملی و استانداردهای مصوب تدوین شوند.
۲. روش‌های آموزشی باید ترکیبی از یادگیری نظری، مهارت‌های بالینی و آموزش مبتنی بر شواهد باشد.
۳. ارزیابی پیشرفت دستیاران باید به صورت مستمر و ساختاریافته انجام شود.

استانداردهای پیشرفته

۱. برنامه‌های آموزشی باید مبتنی بر روش‌های نوین یادگیری، مانند آموزش شبیه‌سازی و یادگیری مبتنی بر مشکل (PBL) باشد.
۲. استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای ارزیابی و بازخورد به دستیاران باید توسعه یابد.

۵. توسعه و نظارت بر اعضای هیئت علمی

استانداردهای پایه

۱. اعضای هیئت علمی باید در برنامه‌های توسعه حرفه‌ای مداوم شرکت کنند.
۲. مکانیزم ارزیابی عملکرد اعضای هیئت علمی باید مبتنی بر بازخورد از دستیاران و همکاران باشد.

استانداردهای پیشرفته

۱. برنامه‌های توسعه هیئت علمی باید شامل مهارت‌های آموزش بالینی، مشاوره آموزشی، و مدیریت برنامه‌های دستیار باشد.
۲. تشویق اعضای هیئت علمی به انجام پژوهش‌های مرتبط با آموزش تخصصی باید در دستور کار باشد.

۶. حمایت از دستیاران

استانداردهای پایه

۱. دانشگاه باید برنامه‌های حمایت روانی، اجتماعی و حرفه‌ای برای دستیاران داشته باشد.
۲. نظارت بر تعادل بین وظایف درمانی و آموزشی دستیاران ضروری است.
۳. دستیاران باید به سیستم‌های گزارش‌دهی مشکلات و شکایات دسترسی داشته باشند.

استانداردهای پیشرفته

۱. دانشگاه باید برنامه‌های جامع حمایت از سلامت روانی و رفاه دستیاران را اجرا کند.

۲. حمایت از توسعه حرفه‌ای دستیاران، شامل برنامه‌های منتورینگ و فرصت‌های تبادل بین‌المللی، باید تسهیل شود.

۷. بهبود کیفیت و نظارت مستمر

استانداردهای پایه

۱. دانشگاه باید دارای سیستم ارزیابی داخلی برای نظارت بر عملکرد برنامه‌های دستیاری باشد.
۲. شاخص‌های کلیدی عملکرد (KPIs) برای بررسی کیفیت آموزش تخصصی باید تعریف شود.

استانداردهای پیشرفته

۱. مشارکت دانشگاه در برنامه‌های اعتباربخشی بین‌المللی و همکاری با مراکز آموزشی برتر باید تشویق شود.
۲. استفاده از داده‌های کلان و هوش مصنوعی برای تحلیل کیفیت برنامه‌های آموزشی باید در دستور کار قرار گیرد.